

FaringoSpray veiksmingumas malšinant ryklės skausmą

Habil. dr. Nora Šiupšinskienė, Karolina Kaminskaitė
LSMU MA Ausų, nosies ir gerklės ligų klinika

Straipsnyje pristatomas natūralus vietinio poveikio preparatas FaringoSpray, kurio sudėtyje yra medetkų ir šaltalankių aliejų. Aptariamas šio preparato veiksmingumas malšinant ryklės skausmą. Straipsnyje pristatomas LSMU MA ANG ligų klinikoje atliktas atsitiktinių imčių dvigubai aklas placebo kontroliuojamas tyrimas, kuriame įrodomas vietinio purškalo veiksmingumas slopinant ryklės skausmą ir mažinant diskomfortą po ryklės operacijų.

FaringoSpray – tai natūralus vietinio poveikio preparatas, skirtas burnos ertmės ir ryklės gleivinei gydyti. Į jo pagrindinę sudėtį įeina medetkų ir šaltalankių aliejų, todėl purškalas pasižymi antiseptiniu (antivirusiniu, antibakteriniu), uždegimą slopinančiu bei ląstelių regeneraciją skatinančiu poveikiu. **Medetkų aliejus** dėl jame esančių flavanoidų, polisacharidų, karotinoidų ir eterinių aliejų pasižymi antiseptinėmis ir uždegimą slopinančiomis savybėmis [1, 2]. **Šaltalankių aliejaus** sudėtyje yra oleino, stearino, linolino, palmينو ir kitų rūgščių, gliceridų, nemažai riebaluose tirpių vitaminų, jame gausu ir tokoferolių, fosfolipidų, cholino, betaino. Dėl išvardytų veikliųjų medžiagų poveikio šaltalankių aliejus greitina epitelizaciją, padeda regeneruoti audiniams pažeistos odos ir gleivinės vietose, t. y. greitina žaizdų gijimą, pasižymi uždegimą ir skausmą slopinančiu, antioksidaciniu poveikiu, taip pat stimuliuoja imunitetą [1, 2]. Šio preparato vaistinės medžiagos sustiprina viena kitos uždegimą veikiančias ir antimikrobines savybes, dėl to efektyviau slopinamas uždegimas, malšinamas skausmas; aliejinė preparato forma užtikrina ilgą veikliųjų medžiagų veikimą gleivinėje. Taigi **FaringoSpray veikia trejopai: mažina uždegimą, malšina skausmą bei skatina gleivinės regeneraciją.**

FaringoSpray purškalas gali būti skiriamas ūminei viršutinių kvėpavimo takų infekcijai gydyti bei pooperaciniam ryklės skausmui ir diskomfortui malšinti po įvairių ryklės operacijų.

Pooperacinis ryklės skausmas

Ryklės operacijos – vienos dažniausiai atliekamų operacijų otorinolaringologų praktikoje. Svarbiausios šių operacijų indikacijos yra lėtinis gomurio tonzilių uždegimas bei obstrukcinės miego apnėjos sindromas. Pagrindinė problema po ryklės operacijų – skausmas, sąlygojamas nervų galūnėlių sudirginimo, uždegimo ir ryklės raumenų spazmų [3]. Po operacijos smarkiai skauda ryklę, dažna otalgija, sunku išsisižioti, skauda ryjant, dėl to sutrinka paciento įprastinis maitinimasis, nukenčia gyvenimo kokybė. Šie nusiskundimai tęsiasi tol, kol pooperacinės žaizdos pasidengia regeneravusia gleivine. Pacientas ilgai gali būti nedarbingas [3]. Pooperacinį skausmą būtina sumažinti ne tik tam, kad pacientui būtų lengviau, bet ir dėl didėjančios dehidratacijos, infekcijos bei antrinio kraujavimo rizikos. Adekvati hidratacija (užtikrinant fiziologinį žmogaus skysčių poreikį per parą) ir analgezija pirmą pooperacinę savaitę yra esminiai veiksniai, mažinantys antrinio pooperacinio kraujavimo pavojų [4]. Tyrimų duomenimis, veiksmingiausi sisteminiai vaistai skausmui slopinti po tonzilektomijos yra nesteroidiniai vaistai nuo uždegimo diklofenakas, ibuprofenas ir COX-2 receptorių inhibitorius celekoksibas [5]. Įrodyta, kad šie vaistai nesukelia antrinio kraujavimo [6].

Be geriamųjų skausmą ir uždegimą malšinančių vaistų, galima saugiai vartoti ryklės gleivinę vietiškai veikiančius preparatus, pavyzdžiui, *FaringoSpray*.

FaringoSpray veiksmingumas malšinant pooperacinį ryklės skausmą

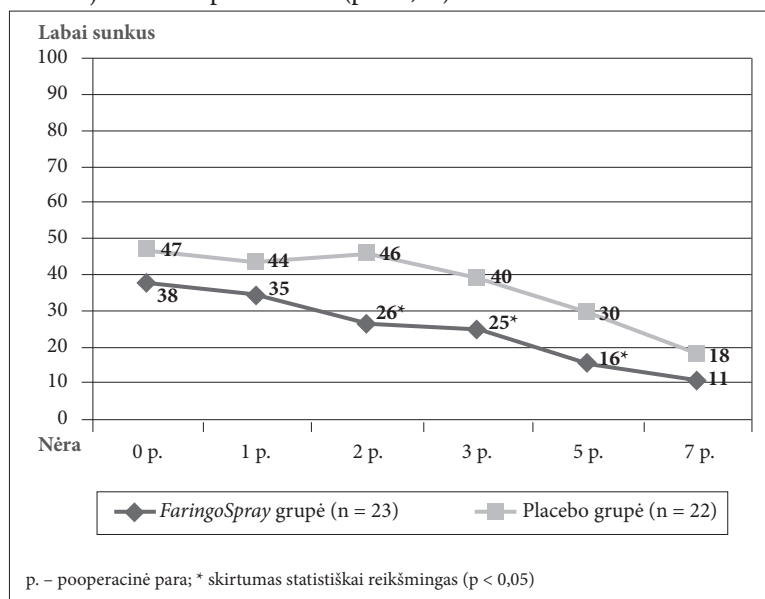
LSMU MA ANG ligų klinikoje atlikto tyrimo pristatymas

LSMU MA ANG ligų klinikoje 2009–2010 m. atliktas atsitiktinių imčių dvigubai aklas placebo kontroliuojamas tyrimas, kuriuo siekta nustatyti, ar purškalas *FaringoSpray* yra veiksmingas slopinant pooperacinį ryklės skausmą ir mažinant ryklės diskomfortą.

Klinikinėje studijoje dalyvavo 45 suaugę pacientai nuo 18 iki 69 m. amžiaus (vidurkis $36,7 \pm 13,2$ m.), kuriems buvo atliktos ryklės operacijos (tonzilektomija, uvulopalatoplastika, uvulopalatofaringoplastika kartu su tonzilektomija). Atsitiktine tvarka pacientams buvo skiriamas arba tikrasis preparatas – *FaringoSpray* purškalas, arba placebo – fiziologinis, tokios pačios spalvos kaip vaistas, tirpalas, tokiame pačiame buteliuke. Pacientai, kurie vartojo ryklės purškala, sudarė *FaringoSpray* grupę (23 pacientai), pacientai, kurie vartojo placebo, placebo grupę (22 pacientai). Pacientų grupės nesiskyrė pagal amžių, lytį, atliktas operacijas, sulašintų skysčių kieki. Visiems pacientams po operacijos skirti vienos rūšies sisteminiai analgetikai. Operacijos dieną, 1-ą, 2-ą, 3-ią, 5-ą ir 7-ą dienomis po operacijos pacientai pildė nusiskundimų dienyną, kuriame 100 mm vaizdo atitiktis skalėje (VAS) (1 mm = 1 balas; 0 – simptomo nėra; 100 – simptomas labai stiprus) buvo vertinami tokie simptomai: ryklės, ausų skausmas, pasunkėjęs maisto, skysčių, tablečių rijimas ir išsižiojimas (*trismus*), taip pat bendroji savijauta bei išvardytų simptomų poveikis socialiniam aktyvumui ir darbingumui. Dienynuose abiejų grupių pacientai žymėjo suvartotą analgetikų kiekį per parą, temperatūrą, registravo nepageidaujamą purškalo poveikį. Analizuojant gydytojų įrašus pacientų ligos istorijose, buvo įvertintas abiejų grupių pacientų operacijos metu ir po operacijos skirtas skysčių kiekis, suvartotų kiekis analgetikų, temperatūra ir kraujavimo požymiai ankstyvuojų pooperaciniu laikotarpiu. Tyrimas patvirtintas KMU etikos komisijos.

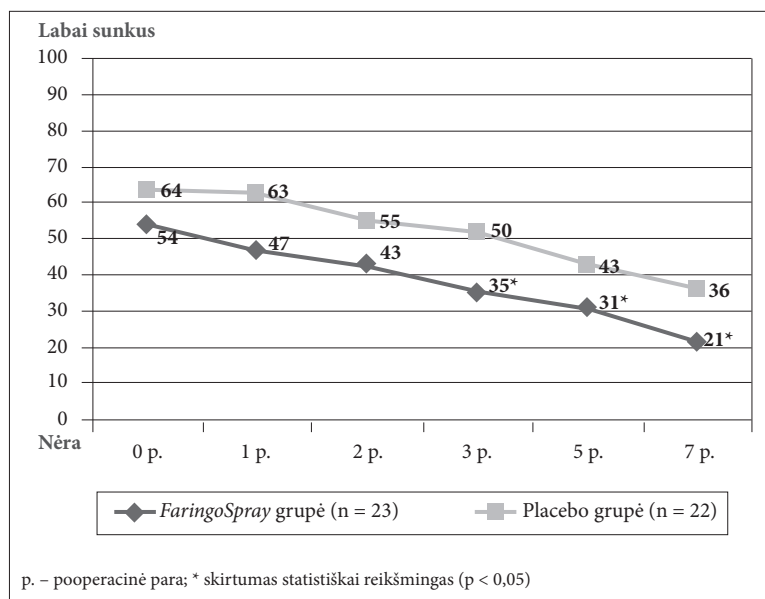
Statistinė duomenų analizė atlikta SPSS (11 versija) paketu. Hipotezės apie normaliai pasiskirsčiusių kiekybinių parametrų vidurkių skirtumus tarp grupių tikrintos Stjudento t kriterijumi, nenormaliai pasiskirsčiusių ir ranginių kintamųjų – neparametriniu Mano-Vitnio-Vilkoksono kriterijumi, požymių tarpusavio priklausomybė – chi kvadrato kriterijumi, simptomų sunkumo kitimas – poriniu Stjudento kriterijumi. Skirtumas laikytas statistiškai reikšmingu, kai $p < 0,05$.

Tyrimo rezultatai. Ankstyvuojų pooperaciniu laikotarpiu abiejų grupių pacientus stipriau siai vargino ryklės skausmas, pasunkėjęs maisto, skysčių, tablečių rijimas ir pasunkėjęs išsižiojimas. Reikšmingi skirtumai tarp grupių rodmėnų nustatyti nuo antros pooperacinės dienos. Tuo laikotarpiu pacientus, vietiskai vartojusius *FaringoSpray* purškala, reikšmingai mažiau, nei pacientus, vartojusius placebo, vargino pasunkėjęs išsižiojimas ($p < 0,05$; 1 pav.). Nuo trečios pooperacinės dienos *FaringoSpray* grupės pacientus reikšmingai mažiau vargino ne tik pasunkėjęs išsižiojimas, bet ir disfagija, jiems mažiau skaudėjo ryklę ($p < 0,05$; 2 pav.). Septintą parą po operacijos analizuotų simptomų intensyvumas ženkliai sumažėjo visiems pacientams ($p < 0,05$).

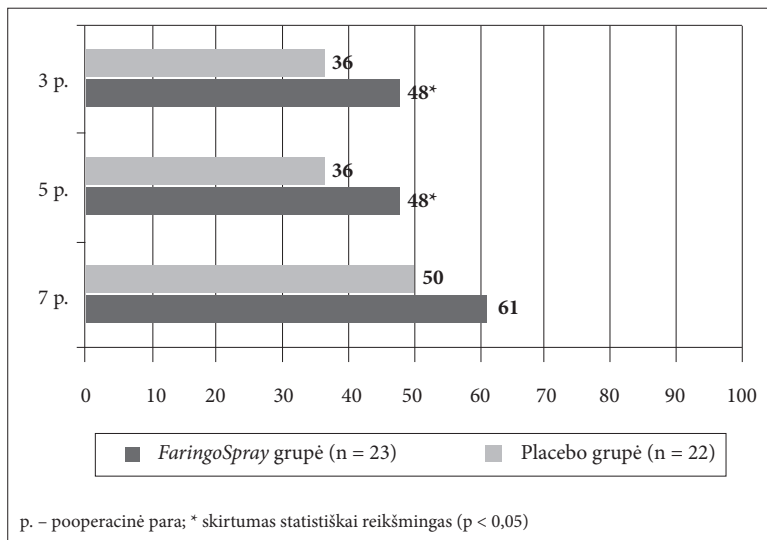
1 pav.

Pasunkėjusio išsižiojimo po ryklės operacijų įvertinimas pagal VAS FaringoSpray ir placebo grupėse

2 pav.

Pooperacinio ryklės skausmo intensyvumo įvertinimas pagal VAS FaringoSpray ir placebo grupėse

3 pav.

Pacientų, nutraukusių geriamųjų analgetikų vartojimą, dalis FaringoSpray ir placebo grupėse

Ankstyvuojų pooperaciniu laikotarpiu *FaringoSpray* grupės pacientų bendroji savijauta buvo geresnė, o simptomų įtaka socialiniam aktyvumui ir darbingumui buvo mažesnė nei vartojant placebo, tačiau reikšmingų skirtumų tarp grupių rodmenų nenustatyta.

Tyrimas parodė, kad geriamųjų analgetikų poreikis vartojant *FaringoSpray* buvo mažesnis (3 pav.). Šiems pacientams reikėjo mažesnių analgetiko dozių (vidutiniškai 1 tabletė per parą) nei placebo grupės asmenims (vidutiniškai 2 tabletės per parą; p < 0,05).

Lyginamoji pooperacinio ryklės diskomforto atsižvelgiant į operacijų tipus analizė rodo, kad

FaringoSpray purškalu gydytiems pacientams, kuriems buvo operuotas minkštasis gomurys, nustatyta daugiau reikšmingų skirtumų, palyginti su placebo, nei pacientams, kuriems buvo operuotos tik gomurio tonzilės. Nė vienas pacientas, pooperaciniu laikotarpiu vartojęs *FaringoSpray*, nenurodė papildomų simptomų ar nepageidaujamo purškalo poveikio. Grėsmingų kraujavimo atvejų nebuvo registruota nė vienoje grupėje.

Išvados

- ♦ Natūralus vietinio poveikio purškalas *FaringoSpray*, į kurio sudėtį įeina medetkų ir šaltalankių aliejų, yra veiksmingas slopinant pooperacinį pirmos savaitės ryklės skausmą ir mažinant ryklės diskomfortą.
- ♦ Pacientams, po ryklės operacijų vartojusiems *FaringoSpray* purškalą, ryklės skausmas, disfagija ir pasunkėjęs išsišiojimas, vertinant vaizdo atitiktens skale, buvo reikšmingai mažiau ženklius, nei pacientams pooperaciniu laikotarpiu vartojusiems placebo. Be to, pacientams, vartojantiems šį purškalą, sumažėja sisteminių analgetikų poreikis.
- ♦ Purškalą *FaringoSpray* vartoti yra saugu. Nepageidaujimų reiškiniių nepasitaikė.
- ♦ Remiantis klinikinio tyrimo rezultatais, purškalas *FaringoSpray* gali būti naudingas ir rekomenduotinas pirmąją savaitę po ryklės operacijų, ypač jeigu kartu operuojamas minkštasis gomurys.

Literatūra

1. Ragažinskienė O, Rimkienė S, Sasnauskas V. Vaistinių augalų enciklopedija. Kaunas: Lututė. 2005.
2. Janulis V, Puodžiūnienė G, Bernatoniene R, Malinauskas E, Jakštas V. Vaistinių augalų žaliavų analizė. Kaunas: KMU. 2006.
3. Sampaio A, Pinheiro T, Furtado P, Araújo M, Oliveira C. Evaluation of early postoperative morbidity in pediatric tonsillectomy with the use of sucralfate. *Int J Pediatr Otorhinolaryngol* 2007; 71(4):645-51.
4. Alhamarneh O, Raja H, England R. Inadequate analgesic prescription increases secondary post-tonsillectomy bleed rates: a completed audit loop. *J Laryngol Otol* 2008; 122(7):719-21.
5. The pain clinic manual / eds. S. E. Abram, J. D. Haddox. 2nd ed. Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins. 2000.
6. Cardwell M, Siviter G, Smith A. Non-steroidal anti-inflammatory drugs and perioperative bleeding in paediatric tonsillectomy. *Cochrane Database Syst Rev* 2005; 18;(2):CD003591.